

GRAND HOTEL HUCK / ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Μεγαλοπρεπές, τριώροφο γωνιακό κτίσμα, το οποίο στο μεγαλύτερο διάστημα της ύπαρξής του λειτούργησε ως ξενοδοχείο, στεγάζοντας επίσης υπηρεσίες και εταιρείες. Ήταν ένα από τα πιο λαμπρά κτίσματα της προκυμαίας της Σμύρνης, άριστο δείγμα του εκλεκτικισμού.

Η πρόσοψή του έφερε περίτεχνη μαρμαρίνη και γύψινη διακόσμηση και μπαλκόνια γαλλικού τύπου, καθώς επίσης επίστεψη με παραπέτο και κεντρική ημικυκλική αψίδα, την οποία κοσμούσε μία μεγάλων διαστάσεων προτομή. Ένα άλλο στοιχείο του κτηρίου που ξεχώριζε ήταν ο μεγάλος επικλινής φωταγωγός στη νότια πλευρά της στέγης. Η κύρια είσοδος ήταν από την πλευρά της προκυμαίας, ενώ υπήρχαν και δευτερεύουσες, δύο μπροστά, μία στο πλάι επί

της οδού Ταχυδρομείου, και πιθανώς μία ακόμη στην Παράλληλο (Rue Parallèle).

Το αρχικό πλάνο κατασκευής του κτηρίου πρέπει να προέβλεπε ότι θα ήταν πανταχόθεν ελεύθερο, με παράθυρα και στις τέσσερις πλευρές του, όπως μαρτυρούν οι παλιές διαφημιστικές καταχωρήσεις αλλά και φωτογραφίες, σε μία από τις οποίες διακρίνεται ένα μπαλκόνι στη νότια πλευρά.

Ωστόσο στην πορεία τα σχέδια τροποποιήθηκαν, αφού η οικοδόμηση του διπλανού κτιρίου (Ο2) τα ανέτρεψε.

Το «Hotel des deux Auguste»

Όπως μας πληροφορεί διαφημιστική καταχώρηση στον Ε.Ο. 1876, η ιστορία του ξενοδοχείου που ήταν

εγκατεστημένο εδώ άρχισε το 1845, την εποχή που ονομαζόταν ακόμα «Hotel des deux Auguste» («Ξενοδοχείο των δύο Αυγούστων») και στεγαζόταν σε κτήριο στα Τράσσα, στην περιοχή ανάμεσα στο Γαλλικό και το Αγγλικό Προξενείο. Η ονομασία πιθανότατα δεν είχε επιλεγεί τυχαία, καθώς παρέπεμπε στα ονόματα του ιδιοκτήτη του ξενοδοχείου Auguste Philippe Mille και του γιου του Alphonse Auguste. Οι Mille ήταν παλιά οικογένεια Λεβαντίνων, που είχαν έρθει στη Σμύρνη τον 18ο, ίσως και τον 17ο αιώνα, από την πόλη Γιερ (Hyères) της Προβηγκίας στη Γαλλία. Την εποχή που κτίστηκε το «Deux Auguste» ήταν, σύμφωνα με τις αναφορές των περιηγητών, ένα από τα ελάχιστα —μαζί με το «Hotel d'Orient»— δυτικού τύπου ξενοδοχεία της Σμύρνης. Παρ' όλ' αυτά, το 1855 που το επισκέφθηκε η *Martha Nicol* (βλ. Ζ1–Ζ2), το αποκάλεσε ειρωνικά «Les Milles Disgustes» (= χίλιες αηδίες), λόγω της ανυπόφορης μυρωδιάς της γύρω περιοχής. Το 1871 το ξενοδοχείο έκλεισε προσωρινά, πιθανώς εξαιτίας του θανάτου του ιδιοκτήτη το ίδιο έτος, για να ξαναλειτουργήσει δύο χρόνια αργότερα υπό τη διεύθυνση του τρίτου του γιου, Michel Paul Mille. Ο ταξιδιωτικός οδηγός *Murray's* του 1873 το περιέλαβε, αποδίδει ότι παρέμενε ακόμα ύστερα από τόσα χρόνια ένα από τα καλύτερα ξενοδοχεία της Σμύρνης, τουλάχιστον μέχρι την οικοδόμηση στην προκυμαία εκείνου που το διαδέχτηκε.

Η πρώτη δημόσια αναφορά στο νέο κτήριο της προκυμαίας έγινε με κάθε επισημότητα στην *Αμάλθεια* της 17.7.1879:

«ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ.

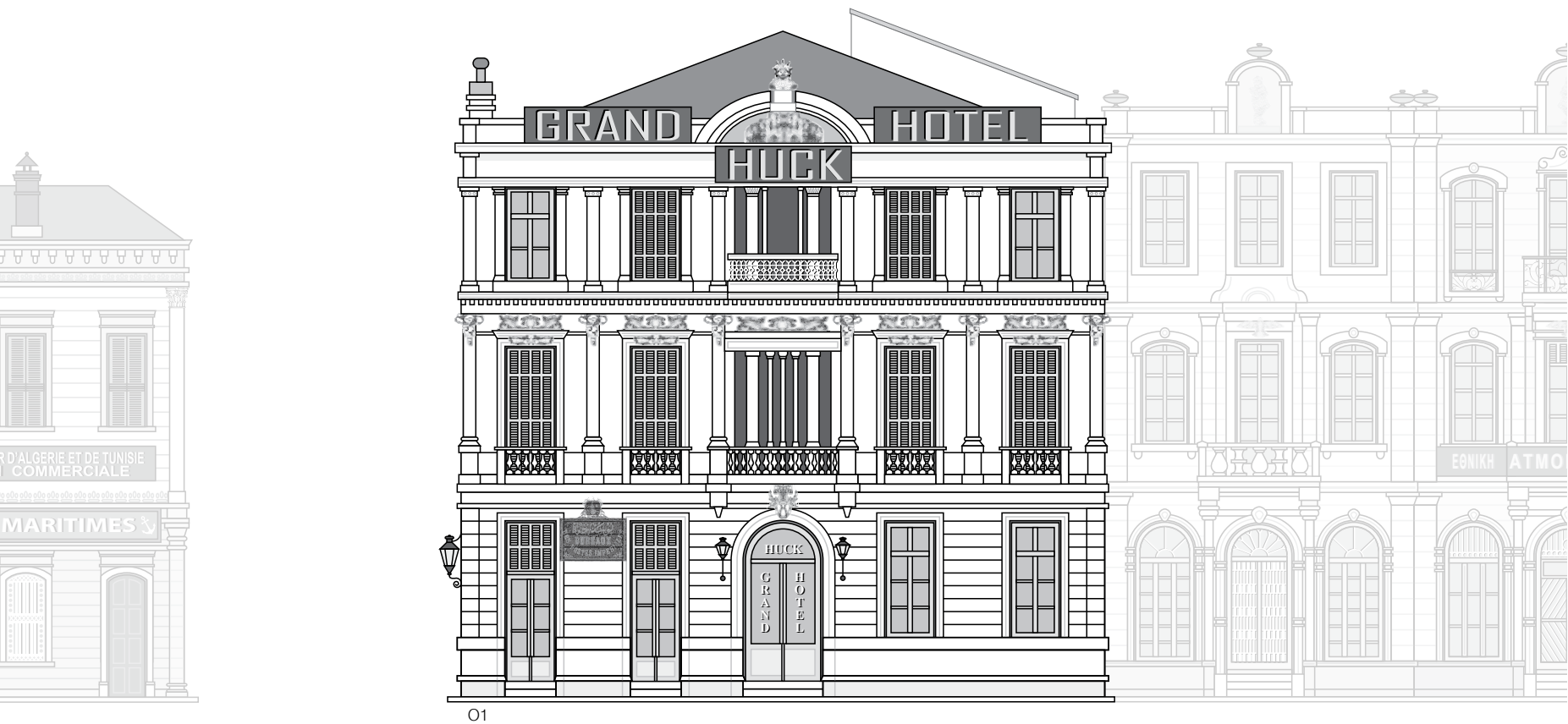
Ὁ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΜΙΛΛ (*Michel Mille*), ἰδιοκτῆτης τοῦ ξενοδοχείου τῶν δύο Ἀυγούστων (*des Deux Auguste*), ἔχει τὴν τιμὴν νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὸ Κοινὸν καὶ εἰς τοὺς κυρίους περιηγητὰς ὅτι μετέφερε τὸ ξενοδοχεῖον του ἐπὶ τῆς Προκυμαίας καὶ εἰς μίαν

τῶν ὠραιότερων θέσεων, πλησίον τοῦ Ἐμπορίου, τῶν Προξενείων, τῶν Πρακτορείων, Τραπεζῶν καὶ Τηλεγράφων».

Αν και το νέο ξενοδοχείο κληρονόμησε την επωνυμία «Hotel des Deux Auguste» από το παλιό, στην πράξη ήταν σε όλους γνωστό με το όνομα του ιδιοκτήτη του, δηλαδή «Hotel M. Mille». Ο ίδιος μάλιστα είχε φροντίσει να αναρτήσει, παράλληλα με το επίσημο, και πινακίδες με το δικό του όνομα σε τρία (!) διαφορετικά σημεία της πρόσοψης (φωτ. 329). Η προβολή του άλλωστε ήταν εξασφαλισμένη, αφού βρισκόταν *au centre des affaires*, στο επιχειρηματικό κέντρο δηλαδή της Σμύρνης, όπως αναφέρεται με μία δόση υπερβολής σε σχετική διαφήμιση στον Ε.Ο. του 1880. Από το 1885 όμως και εφεξής, το ξενοδοχείο παύει να εμφανίζεται στους Ε.Ο., γεγονός που σηματοδοτεί την αλλαγή ιδιοκτησίας και τη μετονομασία του σε «Huck», μαζί με τη μεταφορά της παλιάς επιχείρησης σε νέα τοποθεσία.

Λουτρά Αγαμέμνονος

Τρία χρόνια μετά τη μεταβίβαση του ξενοδοχείου της προκυμαίας, το 1888, βρίσκουμε τον πρώην ιδιοκτήτη του, Michel Mille, να διευθύνει ένα άλλο «Hotel Mille», αν και βραχύβιο, στη δίοδο Τενεκίδη. Η κίνησή του αυτή, να φύγει από την προνομιακή θέση επί της προκυμαίας και να «στριμώξει» την ξενοδοχειακή του επιχείρηση μέσα στον Φραγκομαχαλά —τη στιγμή που η γενική τάση ήταν η ακριβώς αντίστροφη— μοιάζει καταρχήν δυσεξήγητη. Ωστόσο, σίγουρα η προηγούμενη πώληση θα του απέφερε μεγάλο κέρδος, το οποίο σκόπευε ενδεχομένως να επενδύσει κάπου αλλού. Πράγματι, την ίδια εποχή, ανέλαβε την εκ βάθρων ανακαίνιση και εκμετάλλευση των Λουτρών Αγαμέμνονος, τα οποία βρίσκονταν μερικά χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Σμύρνης (σημερινή ονομασία Balçova). Τα θερμά αυτά λουτρά, με θειούχο

329

330

329. Το «Hotel des Deux Auguste» («Hotel M. Mille») μετά τη μεταφορά του στην Προκυμασία. Στο ισόγειο αριστερά διακρίνονται τα γραφεία του Lloyd Austriaco, με την αυστριακή σημαία και τον πίνακα με το ατμόπλοιο, σήμα κατατεθέν της εταιρείας (φωτ. Rubellin, 1879–80).

330. Τα Λουτρά του Αγαμέμνονος και το καφε-νείο «Μπέλλα Βίστα», ιδιοκτησίας Michel Mille (1890–1900).

σύσταση και μέση θερμοκρασία 38 °C, γνωστά από την αρχαιότητα για τις ιαματικές τους ιδιότητες, ήταν τότε σε πολύ κακή κατάσταση, όπως αναφέρουν ο Ρώσος περιηγητής *Piotr A. Tchihatcheff* και ο Ιταλός μηχανικός *Luigi Storari*. Αλλά και η πρόσβαση σε αυτά ήταν προβληματική, καθώς βρίσκονταν μερικά χιλιόμετρα δυτικότερα από το τέρμα της νότιας γραμμής του τραμ στο Κοκάργιαλι (σημ. Güzelyalı), όπου ήταν και η φημισμένη μπιραρία στον κήπο του Αθανασούλα (βλ. και C3). Ο Mille πόνταρε στην ανάπτυξη των λουτρών, την οποία θα ευνοούσε άλλωστε και η κατασκευή του σιδηροδρόμου της Ερυθραίας (γραμμή

Σμύρνης–Τσεσμέ), μίας επένδυσης η οποία τότε συζητούνταν έντονα. Έτσι, κατασκεύασε ένα ολόκληρο συγκρότημα, ανάλογο των σημερινών *sra*, με λουτρικές και αθλητικές εγκαταστάσεις, ξενοδοχείο, εστιατόριο και καφενείο (φωτ. 330). Το τελευταίο έφερε την ονομασία «Μπέλλα Βίστα», όπως ένα ακόμα καφενείο στην ομώνυμη συνοικία της Σμύρνης (βλ. H9).

Τα εγκαίνια των ανακαινισμένων Λουτρών Αγαμέμνονος έγιναν με κάθε επισημότητα τον Ιούνιο του 1891 από τον βαλή της Σμύρνης Halil Rifat Paşa, ο οποίος υποσχέθηκε την κατασκευή δρόμου για να τα ενώσει με την πόλη. Την ίδια χρονιά ο Michel Paul Mille απεβίωσε και η διεύθυνση των λουτρών πέρασε προσωρινά στα χέρια ενός Τούρκου, του Tahinci Mehmet. Ατυχώς, τα σχέδια για τον σιδηρόδρομο της Ερυθραίας εγκαταλείφθηκαν, ενώ παράλληλα εκείνη την εποχή αυξήθηκαν και οι ληστρικές επιθέσεις στην περιοχή. Μάλιστα γνωρίζουμε από τον Τύπο ότι ακόμα και ο ίδιος ο νέος κάτοχος της επιχείρησης, επίσης Michel Mille, γιος του προηγούμενου, έπεσε τον Γενάρη του 1901 θύμα απαγωγής από τον Καπετάν Αντρέα Καραμπατζάκα με σκοπό τα λύτρα. Ο επικίνδυνος αυτός κακοποιός, που παλαιότερα είχε απαγάγει και τον γιο των Whittall (βλ. S2), είχε γίνει η μάστιγα της ευρύτερης περιοχής. Η δράση του είχε επεκταθεί και στον Μπουτζά (Buca), περιλαμβάνοντας δολοφονίες και νέες απαγωγές, μεταξύ των οποίων και του δεκατετράχρονου Κωνσταντίνου, γιου του Χατζη-Νταούτ Φαρκούχ (βλ. P11), που όμως κατάφερε να ξεφύγει. Πάντως η επιχείρηση των λουτρών, παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισε, κατάφερε τελικά να επιβιώσει. Μάλιστα, ως μέσο έμμεσης διαφήμισής τους, θα πρέπει να εκληφθεί και η διοργάνωση στις 9.4.1906, ημέρα έναρξης των Μεσο-λυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, των Αγαμεμνονείων Αγώνων από τον Alphonse Auguste Mille (βλ. και T6). Το πρόγραμμα περιλάμβανε πλήθος αγωνισμάτων, από δρόμο 3.100 και 9.000 μέτρων έως άρση βαρών, πάλη και δισκοβολία.

Τα επόμενα χρόνια, πληροφορίες για τα Αγαμεμόνια Λουτρά στο Γενίκιοϊ (σημ. Narlıdere), όπως αποκαλείτο πλέον η τοποθεσία, υπάρχουν στον Ε.Ο.

του 1920. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι τότε ανήκαν στο Τουρκικό «Πολυτεχνείο» (Hamidiye Sanayi Mektebi), μία σχολή που είχε ιδρυθεί το 1892 με σκοπό, πέρα από την εκπαίδευση, την κατάρτιση των μαθητών σε διάφορες τέχνες (ξυλουργική, ταπητουργία, μουσική κ.τ.λ.). Τα έσοδά της προέρχονταν, εκτός από την ακίνητη περιουσία που διέθετε, από τη συμμετοχή της σε επιχειρήσεις όπως η ακτοπολική Χαμιντιέ (βλ. P0), και από ιδιόκτητα καταστήματα σε χάνια της Σμύρνης. Τον Ιούνιο του 1922 τα θερμά λουτρά αναφέρονται στην *Αμάλθεια* ως «*Λίτζα Μίλλ (Αγαμεμνόνεια)*», υπό τη διεύθυνση του Π. Αλεξόπουλου, με την πρόσθετη πληροφορία ότι βρίσκονταν εντός της έπαυλης Mille. Τέλος, η περιοχή (Balçova) είναι και σήμερα ονομαστή για τις θερμές πηγές της, διαθέτει δε μεγάλες, σύγχρονες μονάδες υδροθεραπείας.

Το «Grand Hotel Huck»

Πίσω στη Σμύρνη, η παλαιότερη αναφορά του ξενοδοχείου ως «Grand Hotel Huck» γίνεται στον Ε.Ο. του 1883. Το όνομα προέρχεται από τη Marie Huck (1837–88), ή «μαντάμ Χουκ» όπως την αποκαλούσαν οι Σμυρνιοί, μία Γερμανίδα από το Βερολίνο που ήρθε στη Σμύρνη, χήρα μάλλον, με τα παιδιά της. Το «Huck» πρωτολειτούργησε το 1869 στο Local Cramer, μία δίοδο του Φραγκομαχαλά. Το 1885 η επιχείρηση μετακόμισε στο παρόν κτήριο που ως τότε στέγαζε το ξενοδοχείο «Deux Augustes» ή «Mille», το οποίο η νέα ιδιοκτήτρια μετονόμασε σε «Huck». Η αλλαγή αποτυπώθηκε και στην πρό-

σοψη, όπως φαίνεται και στις φωτογραφίες της εποχής (φωτ. 331), με το νέο όνομα να φιγουράρει ψηλά στη μαρκίζα του κτιρίου με μεγάλα γράμματα κάτω από την υπερμεγέθη προτομή μίας μορφής με ακτινωτό στέμμα.

Από τα κοσμικά γεγονότα που άφησαν εποχή στο «Huck» ήταν το γέυμα που οργανώθηκε με κάθε επισημότητα στις 24.7.1888 για τον εορτασμό των πενηντάχρονων της εφημερίδας *Αμάλθειας*, της αρχαιότερης ελληνικής εφημερίδας της Σμύρνης, η οποία εκδιδόταν ανελλιπώς από το 1838 έως το 1922. Σ' αυτό συμμετείχαν οι διευθυντές όλων των σμυρναϊκών εφημερίδων, ελληνικών και ξένων, όπως επίσης και εκπρόσωποι της Διοίκησης. Με τον θάνατο της ιδιοκτήτριας εκείνη τη χρονιά, το ξενοδοχείο πέρασε στον γιο της Max Huck, ή πιθανώς σε κάποιο άλλο μέλος της οικογένειας. Οι Huck ήταν εξέχοντα μέλη της γερμανικής κοινότητας της Σμύρνης και συμμετείχαν σε διάφορες φιλανθρωπικές δράσεις. Για παράδειγμα, γνωρίζουμε ότι το διάστημα 1894–1904 είχαν τοποθετήσει έναν «κουμπαρά» στο ξενοδοχείο τους, προκειμένου να συγκεντρωθεί το απαραίτητο ποσό για την ανέγερση της προτεσταντικής εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη στην οδό Ρόδων (Rue des Roses).

Οι ευρωπαϊκού επιπέδου παροχές του «Huck», καθώς επίσης η θέση του στο πιο κεντρικό σημείο της προκυμαίας, το κατέστησαν σύντομα ιδιαίτερα δημοφιλές. Η διαφημιστική καταχώρησή του στον Ε.Ο του 1895 είναι ιδιαίτερος κατατοπιστική. Πρώτα πρώτα εκθειάζεται η τοποθεσία του, καθώς σε πολύ κοντινή

331. Το ξενοδοχείο σε φωτογραφία τραβηγμένη λίγο μετά την εξαγορά του από τη Marie Huck, που άλλαξε την επιγραφή στη στέγη σε «Grand Hotel Mme Huck». Το «Huck», μαζί με το ξενοδοχείο «Της Αιγύπτου» ήταν τότε δύο από τα ελάχιστα πολυώροφα κτίσματα σε αυτό το τμήμα της προκυμαίας. Ανάμεσά τους πολλά μικρά, εκ των οποίων αυτό στο κέντρο με την ορθογώνια μαρκίζα ήταν το «Ελπίς», και δεξιά του ο προκάτοχός του «Κρήνη». Τα δύο ακόμα πιο δεξιά από αυτά αντιστοιχούν στη θέση του κατοπινού «Grand Hotel de Londres» (1889–90).

331

332

333

332. Σμυρνιοί «ποζάρουν» στον φωτογραφικό φακό, που τους απθανατίζει από παρακείμενο σκάφος με φόντο το «Grand Hotel Huck» (1890–1900).

333. Ετικέτα αποσκευών του «Grand Hotel Huck».

απόσταση υπήρχαν ταχυδρομείο, τηλεγραφείο και ναυτιλιακά πρακτορεία, αλλά και το ότι ήταν στο επιχειρηματικό κέντρο της Σμύρνης και από μπροστά του περνούσε το τραμ. Στη συνέχεια αναφέρονται οι ξεναγοί-διερμηνείς που είχαν την πιάτσα τους εκεί, απαραίτητοι για τον τουρίστα που επιθυμούσε να περιηγηθεί στα αξιοθέατα της γύρω από τη Σμύρνη περιοχής. Πιο κάτω γίνεται ειδική μνεία στο *à la cart* μενού και στην εκλεκτή κάβα του εστιατορίου, όπως επίσης στην ύπαρξη κρύου και ζεστού νερού στα λουτρά του. Τέλος, διαβάζουμε ότι ίσχυαν ειδικές τιμές για εμπόρους και για όσους θα διέμεναν εκεί επί μακρόν. Το εστιατόριο που αναφέρθηκε βρισκόταν στον πρώτο όροφο του ξενοδοχείου και πρέπει να ήταν ονομαστό, μιας και έχει και δικές του, ανεξάρτητες καταχωρήσεις στους Ε. Ο. των ετών 1902–4. Ένα χρόνο αργότερα, στον ταξιδιωτικό οδηγό *Baedekers* του 1905, αναφέρεται ότι ο διευθυντής του ήταν Γερμανός.

Τη δική της σημασία έχει σίγουρα και η καταχώρηση στους Ε.Ο. 1905 και 1912–14 ενός ακόμα ξενοδοχείου «Huck», για το οποίο ειδικά ο Ε.Ο. 1905 αναφέρει ως διεύθυνση την οδό Ρόδων (Rue des Roses) και του δίνει τον χαρακτηρισμό «μικρό» («petit»). Δεν

γνωρίζουμε κάτι περισσότερο για εκείνο το δεύτερο «Huck» της Σμύρνης, π.χ. αν παρά το μέγεθός του μπορούσε να συγκριθεί σε άνεση και πολυτέλεια με το διάσημο ξενοδοχείο της προκυμαίας. Ωστόσο, ει- κάζουμε ότι επρόκειτο για παράρτημα της ίδιας επι- χείρησης, και ότι η θέση του ίσως είχε κάποια σχέση με την εκστρατεία των Huck υπέρ της γειτονικής προ- τεσταντικής εκκλησίας (βλ. παραπάνω).

Η λειτουργία της σιδηροδρομικής γραμμής Σμύρ- νης–Αϊδινίου, σε συνδυασμό με το έντονο ενδιαφέρον του κόσμου για τις αρχαιολογικές ανακαλύψεις στην Έφεσο, ώθησε την ίδια περίπου εποχή (1907–8) τον Max Huck, διευθυντή τότε του «Huck», να λειτουργή- σει εκεί σε συνεργασία με τη διεύθυνση του σιδηρο- δρόμου ένα ακόμα ξενοδοχείο με το ίδιο όνομα (βλ. και παρακάτω), εν είδει παραρτήματος, πρακτική που ακολούθησαν και άλλοι (βλ. Ν5).

Ναυτιλιακά πρακτορεία του ισογείου

Από τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις που στέγασε το κτή- ριο του ξενοδοχείου, η παλαιότερη γνωστή είναι η Khedivial Mail Line, ατμοπλοϊκή εταιρεία της Αιγύ- πτου με πράκτορα τον Fr. Iskender, τα γραφεία της οποίας μετακόμισαν εδώ το καλοκαίρι του 1879 μετά από ολιγόμηνη παραμονή στο Μέγαρο Hönlischer (βλ. Ν11). Η Χεδιβιέ ή Κεντιβιέ (Khedivie), όπως την έλε- γαν, αποχώρησε από τη θέση αυτή πριν από το 1905, για να στεγαστεί εντέλει στο ισόγειο του «Grand Hotel de Londres» (Ο6).

Η σημαντικότερη όμως ναυτιλιακή που φιλοξενή- θηκε εδώ ήταν ο Αυστριακός Lloyd (Lloyd Austriaco, βλ. Ο2–Ο3). Σε φωτογραφία προ του 1880 (φωτ. 329) διακρίνεται επάνω από την είσοδο του πρακτορείου του, στο ισόγειο του «Hotel des Deux Auguste», το χαρακτηριστικό ατμόπλοιο με την επιγραφή «Agency Lloyd», ενώ στη γωνία του κτιρίου είναι υψωμένη η αυστριακή σημαία. Προερχόμενος από το Μέγαρο Ομήρου (βλ. Ν5) ο Αυστριακός Lloyd έμεινε εδώ για διάστημα μικρότερο των δύο ετών, ανάμεσα στο 1879 και 1880, προτού, με βάση τους Ε.Ο. 1881–90, με- τακομίσει και πάλι βορειότερα, στη δίοδο Φωτιάδου (Ν5), πολύ κοντά στην αρχική του θέση.

Τα Αυτοκρατορικά Οθωμανικά Ταχυδρομεία

Μετά από παρέλευση λίγων ετών, τα πρακτορεία των ναυτιλιακών εταιρειών στο ισόγειο του ξενοδοχείου δι- αδέχθηκε το κεντρικό κατάστημα των Αυτοκρατορικών Οθωμανικών Ταχυδρομείων. Τα Οθωμανικά Ταχυ- δρομεία ιδρύθηκαν το 1840 στην Κωνσταντινούπολη και δύο χρόνια αργότερα άνοιξαν το υποκατάστημα της Σμύρνης. Στο ξενοδοχείο «Huck» πρέπει να εγκα- ταστάθηκαν μετά το 1903, όπως προκύπτει από τους παλαιότερους Ε.Ο., αλλά και από τις σφραγίδες σε καρτ-ποστάλ εκείνης της περιόδου. Συγκεκριμένα, ανα- φέρεται ως πρώτη διεύθυνση το Μέγαρο Spartali, στη γωνία των οδών Αγίου Γεωργίου και Πεστεμαλτζήδικα (τουρκ. pestemal = η μεγάλη πετσέτα του χαμάμ), κοντά στον Φραγκομαχαλά. Ο Χ-1905 (Goald), αλλά και ο Ε.Ο. της ίδιας χρονιάς, επιβεβαιώνουν ότι τη χρονιά αυτή τα Ταχυδρομεία (φωτ. 334) ήταν ήδη στο «Huck». Η με-

334

ταφορά τους σε μία τόσο κεντρική τοποθεσία κρίθηκε προφανώς απαραίτητη προκειμένου να ανταγωνιστούν τις ξένες ταχυδρομικές υπηρεσίες που δραστηριοποιού- νταν στη Σμύρνη, σε πολύ κοντινά σημεία η μία από την άλλη (βλ. Ν11). Χαρακτηριστικό της σημασίας των Τα- χυδρομείων πάντως είναι ότι έδωσαν το όνομά τους στην πλαϊνή οδό του ξενοδοχείου.

Ο Καρπούζας και τα χρόνια της παρακμής

Αν υπάρχει ένα πρόσωπο που συνέδεσε το όνομά του με την περίοδο της ακμής, αλλά και της παρακμής του «Grand Hotel Huck», αυτό είναι ο Ιωάννης Δ. Καρπού- ζας (φωτ. 336), διευθυντής και ψυχή του ξενοδοχείου επί σειρά ετών. Η ιστορία του Ι. Καρπούζα, το αστέιο —λόγω καθιστικής ζωής— παρουσιαστικό του οποίου ταίριαζε απόλυτα στο επώνυμό του, ξεκίνησε από την περιοχή της Εφέσου, ή Αγιασουλούκ, όπως ονομαζόταν

335

334. Ταχυδρόμος επάνω σε ανάποδο τρίκυκλο ποδήλατο, μπροστά από την πλαϊνή είσοδο των Αυτοκρατορικών Οθω- μανικών Ταχυδρομείων (1905–14).

335. Το ξενοδοχείο «Huck» κατά την περίοδο που στέγαζε στο ισόγειο αριστερά τα Οθωμανικά Ταχυδρο- μεία. Δεξιότερα, ψηλά στην πρόσοψη του εστι- ατορίου «Η Ελπίς», διακρίνεται προτομή γυναίκας με περικεφα- λαία, πιθανώς της ομώ- νυμης θεάς, ή της Αθηνάς (1905–14).

τότε, όπου στα 1873 άνοιξε ένα μεγάλο πανδοχείο. Το ονόμασε δε «Ξενοδοχείον του Καϋστρου», από το όνομα του ποταμού (τουρκ. Kÿsÿk Menderes) που με τις προσχώσεις του δέλτα του «έπνιξε» την αρχαία Έφεσο. Εκεί τον συνάντησε ο *Gaston Deschamps*, Γάλλος περιηγητής που ταξίδεψε στη δυτική Μικρά Ασία τη διετία 1888–89 (βλ. και L3, M1, N2 & N3). Οι γραμμές που του αφιέρωσε μας δίνουν χρήσιμες πληροφορίες τόσο για τον Καρπούζα, όσο και για τη στροφή εκείνο τον καιρό της ντόπιας επιχειρηματικότητας προς τον τουρισμό, κύριο χαρακτηριστικό της τοπικής οικονομίας έως σήμερα:

«Ένας καλός Έλληνας που περιπλανιόταν στο βουνό επιδιώκοντας επίμονα να κάνει περιουσία, χωρίς όμως να το καταφέρνει, μια μέρα κατάλαβε ότι θα ήταν καλύτερο να περιμένει τους ταξιδιώτες στο σταθμό του τρένου, παρά να τους παραμονεύει σε κάποια γωνιά του δάσους. Έτσι, άνοιξε πανδοχείο».

Τη σεζόν 1907–8, το πανδοχείο του Καρπούζα μετονομάστηκε σε «Huck» (βλ. παραπάνω), λογικά έπειτα από εξαγορά. Αναβαθμισμένο, και υποθέτουμε χωρίς τα διάφορα ζώφια που σύμφωνα με τον *Deschamps* λυμαίνονταν παλαιότερα τα κρεβάτια του, θα λειτουργούσε λογικά ως παράρτημα του άλλου της Σμύρνης. Κρίνοντας δε από τη συνέχεια, η κίνηση αυτή πρέπει να αποτέλεσε το ιδανικό εφαλτήριο, προκειμένου ο ιδιοκτήτης του να μεταπηδήσει από την εξοχή στο πολυτελές μαρμάρινο μέγαρο της προκουμαίας της Σμύρνης. Εδώ πλέον ο Καρπούζας άφησε εποχή με τους τρόπους και την παροιμιώδη φιλοξενία του. Όπως χαρακτηριστικά γράφει ο *Σωκράτης Ρωνάς*, ο ευγενής, χαμογελαστός και πάντα φινετσάτος αυτός *maître d'hôtel* του «Huck» φρόντιζε να γνωρίζει και την παραμικρή λεπτομέρεια για τις συνήθειες των πελατών του, ώστε να μπορεί να προβλέψει τις επιθυμίες τους, κάνοντάς τους έτσι να αισθάνονται σαν στο σπίτι τους.

Όμως οι καλές μέρες της *Belle Époque* δεν έμελλε να κρατήσουν για πολύ, καθώς ήδη πριν από το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η αριστοκρατική πελατεία που άλλοτε φιλοξενούνταν στο μυθικής πολυτέλειας ξενοδοχείο με τις στρατιές των

γκρουμ, άρχισε να το εγκαταλείπει. Ο γερο-Καρπούζας, σκιά του παλιού του εαυτού, ζούσε πια μόνος μέσα στο κλειστό και κατασκότεινο ξενοδοχείο, παρέα με τις αναμνήσεις του. Όσοι τον πρόλαβαν, τον θυμούνταν να τριγυρνά μεθυσμένος στα βουβά δωμάτια και να παραμιλά, απευθυνόμενος σε ανύπαρκτους πια πελάτες.

Το οριστικό τέλος για το «Huck» ήρθε το φθινόπωρο του 1913, με την εξαγορά του κτηρίου από τη Διεύθυνση Τηλεγράφων (βλ. παρακάτω), προκειμένου να το μετατρέψει σε τηλεγραφείο, μετακομίζοντας έτσι από τον βόρειο βραχίονα του κλειστού λιμένα της Σμύρνης, στο Πασαπόρτι (βλ. Ο0), όπου βρισκόταν ως τότε. Η δε επιχείρηση του ξενοδοχείου αναζήτησε νέα στέγη βορειότερα επί της προκουμαίας, στο πρώην Μέγαρο Φωτιάδου, το οποίο μέχρι τότε ήταν έδρα του τοπικού παραρτήματος της «Régie», δηλαδή του κρατικού μονοπωλίου καπνού (βλ. J5 & Q4).

Τηλεγραφείο/Ελληνικό «Κεντρικό Ταχυδρομείο»

Μετά το κλείσιμο του ξενοδοχείου και τη μεταφορά εδώ του τηλεγραφείου, ακολούθησε το 1919 η χρήση του μεγάρου από τις αρχές της ελληνικής κατοχής. Οι αλλαγές που έγιναν τότε ήταν εμφανείς εξωτερικά, καθώς η μεγάλη επιγραφή απομακρύνθηκε και στη στέγη κυμάτιζε πλέον η γαλανόλευκη. Οι χώροι του κτηρίου χρησιμοποιήθηκαν για να στεγάσουν το κατάστημα των Ελληνικών Ταχυδρομείων, το «Κεντρικό Ταχυδρομείο» όπως το έλεγαν τότε, καθώς και τα στρατιωτικά ταχυδρομεία του Ταχυδρομικού Τομέα 902 Βάσεως Σμύρνης (φωτ. 337). Όσο για το κατάστημα των Οθωμανικών Ταχυδρομείων, που προϋπήρχε εδώ, αυτό λογικά είτε περιορίστηκε σε τμήμα μόνο του μεγάρου είτε μεταστεγάστηκε σε άλλο σημείο της πόλης. Ούτως ή άλλως, τα Οθωμανικά Ταχυδρομεία σταμάτησαν τη λειτουργία τους μετά την υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών (28.7/10.8.1920), πράγμα που αποτυπώνει και ο Ε.Ο. του 1921, αναφερόμενος στο παρόν κτήριο ως *«τέως Όθωμανικών Ταχυδρομείων»*.

Παράλληλα με τα ταχυδρομεία εξακολούθησε να λειτουργεί εδώ το γραφείο της τηλεγραφικής υπηρε-

σίας, Eastern Telegraph Co., της βρετανικής εταιρείας που ιδρύθηκε το 1872 και μέσα σε είκοσι πέντε χρόνια έγινε η ισχυρότερη, σχεδόν μονοπωλιακή, του κόσμου. Διευθυντής του παραρτήματος Σμύρνης ήταν τότε ο Frederick Wilkinson, ενώ σήμερα μετεξέλιξή της είναι η Cable & Wireless Communications.

Στην πυρκαγιά του 1922 το κτήριο καταστράφηκε ολοσχερώς, όμως στη συλλογική μνήμη των Σμυρνιών προσφύγων το «Huck» παρέμεινε ολοζώντανο, για να θυμίζει με την κομψότητα, τον πλούτο και τον ευρωπαϊκό του αέρα μία ολόκληρη εποχή που είχε περάσει ανεπιστρεπті.

336. Ο θρυλικός Ιωάννης Καρπούζας, διευθυντής των ξενοδοχείων «Huck» σε Σμύρνη και Έφεσο (1905–13).

336

337

337. Το κτήριο του ξενοδοχείου «Huck» όταν στέγαζε πλέον τα ελληνικά Κεντρικά Ταχυδρομεία, κατά την περίοδο της ελληνικής διοίκησης στη Σμύρνη (1920–22).